

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.04.2004
Avaldamismärge:	

Seemne ja taimse paljundusmaterjali seadus

Vastu võetud 13.05.1998

[RT I 1998, 52, 771](#)

jõustumine 01.07.1998

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.12.1999	RT I 1999, 95, 843	01.01.2000
15.03.2000	RT I 2000, 29, 169	17.04.2000
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus reguleerib taimesortide kasutamist, põllu- ja aiakultuuride liikide seemne ja paljundusmaterjali ning metsataimede kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelist tootmist ja pakendamist, samuti selle turustamist, importi ja eksporti ning riiklikku järelevalvet ja vastutust käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide rikkumise eest.

(2) Käesolev seadus kehtib tootmises kasutatava külviseemne ja istutusmaterjali kohta.

(3) Eestis kaitse alla võetud sortide seemne ja paljundusmaterjali kasutamisel kehtivad erinõuded sätestatakse sordikaitse seaduses ([RT I 1998, 36/37, 553](#)) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides.

(4) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse ([RT I 2001, 58, 354](#)) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[[RT I 2002, 61, 375](#)- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Seeme

(1) Käesolevas seaduses käsitletakse seemet kui taime osa, mis on võimeline andma samaseid järglasi.

(2) Mis tahes kategooria seeme peab vastama selle kategooria seemnele esitatavatele nõuetele. Seemne kategooriad on:

1) supereliitseeme - sordi säilitamiseks ettenähtud meetodite kohaselt sordi omaniku poolt või vastutusel toodetud seeme, mis on ette nähtud järgnevate kategooriate seemne tootmiseks;

2) eliitseeme - sordi säilitamiseks ettenähtud meetodite kohaselt toodetud seeme, mis on ette nähtud järgnevate põlvkondade eliit- või sertifitseeritud seemne tootmiseks. Eliitseeme peab olema sertifitseeritud. Eliitseemne kategooriaid võib olla mitu;

3) sertifitseeritud seeme - otse eliitseemnest põlvnev või eliitseemnele eelneva ja eliitseemnele kehtestatud nõudmistele vastava põlvkonna või eelmise põlvkonna sertifitseeritud seemnest toodetud seeme, mis on ette nähtud järgnevate põlvkondade sertifitseeritud seemne tootmiseks või kasutamiseks külviseemnenä lõpptoodangu saamiseks. Sertifitseeritud seemne kategooriaid võib olla mitu;

4) standardseeme - piisavalt liigi- ja sordiehtne ning liigi- ja sordipuhas köögiviljakultuuride seeme, mis on ette nähtud lõpptoodangu tootmiseks. Standardseeme kuulub sordiehtsuse ja -puhtuse tuvastamiseks pistelisele järelkontrollile ametlikes põldkatsetes;

5) tarbeseeme - piisavalt liigi- ja sordiehtne seeme, mis on ette nähtud kasutamiseks külvisemmena lõpptoodangu saamiseks.

(3) Seemne kategooriad ning neile esitatavad nõuded põllu- ja aiakultuuride liigi või liikide grupi kohta kehtestatakse põllumajandusministri määrusega.

§ 3. Paljundusmaterjal

(1) Käesolevas seaduses käsitletakse paljundusmaterjalina põllu- ja aiakultuuride taimset materjali (puuvilja- ja määratud dekoratiivkultuuride puhul ka seemneid), mida kasutatakse taimeliigi paljundamiseks ja istutusmaterjali tootmiseks, ning istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud taimi.

(2) Mis tahes kategooria paljundusmaterjal peab vastama selle kategooria paljundusmaterjalile esitatavatele nõuetele. Paljundusmaterjali kategooriad on:

1) supereliitpaljundusmaterjal - sordi säilitamiseks ja selle samasuse, puuvilja- ja marjakultuuride puhul ka pomoloogiliste omaduste säilimise tagamiseks ettenähtud meetodite kohaselt ja taimehaigusi vältides toodetud paljundusmaterjal, mis on ette nähtud eliitpaljundusmaterjali tootmiseks. Supereliitpaljundusmaterjal peab olema sertifitseeritud;

2) eliitpaljundusmaterjal - supereliitpaljundusmaterjalist kas otse või määratud arvu vegetatiivse paljundamise etappide tulemusena sordi säilitamiseks ja selle samasuse, puuvilja- ja marjakultuuride puhul ka pomoloogiliste omaduste säilimise tagamiseks ja taimehaigusi vältides toodetud paljundusmaterjal, mis on ette nähtud sertifitseeritud paljundusmaterjali tootmiseks. Eliitpaljundusmaterjali kategooriaid võib olla mitu. Eliitpaljundusmaterjal peab olema sertifitseeritud;

3) sertifitseeritud paljundusmaterjal - eliitpaljundusmaterjalist või eelmise põlvkonna sertifitseeritud paljundusmaterjalist kas otse või määratud arvu vegetatiivse paljundamise etappide tulemusena taimehaigusi vältides toodetud paljundusmaterjal. Sertifitseeritud paljundusmaterjali kategooriaid võib olla mitu;

4) viirusvaba paljundusmaterjal - puuvilja- ja marjakultuuride paljundusmaterjal, mis kasvuaegsel kontrollimisel on tunnustatud vabaks selle liigi puhul ohtlikest ja paljundusmaterjali kasutusväärtust vähendavatest mis tahes viiruste või viirusetaoliste haigustekitajate sümptomitest ning mida on säilitatud infektsiooni vältimist tagavates tingimustes;

5) kontrollitud paljundusmaterjal - Taimetoodangu Inspektsiooni kontrollitud ja kehtestatud nõuetele vastav paljundusmaterjal.

(3) Paljundusmaterjali kategooriad ja neile esitatavad nõuded põllu- ja aiakultuuride liigi või liikide gruppide kohta kehtestatakse põllumajandusministri määrusega.

§ 4. Kultiveerimismaterjal

(1) Käesolevas seaduses käsitletakse kultiveerimismaterjalina taimeliigi paljundamiseks ning istutusmaterjali tootmiseks ettenähtud metsataimede seemneid ja taimset materjali ning istutamiseks või ümberistutamiseks ettenähtud metsataimi.

(2) Metsataimede kultiveerimismaterjali kategooriad ja neile esitatavad nõuded kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.

§ 5. Sordi esindaja ja sordi säilitaja

(1) Sordi esindaja käesoleva seaduse mõistes on isik, kes sordi omanikuga sõlmitud lepingu alusel ja tingimustel on omandanud sordi kasutamise õiguse. Esindajaks võib olla Eesti kodanik, Eestis alalist elamisluba omav isik või registreeritud juriidiline isik.

(2) Sordi säilitaja käesoleva seaduse mõistes on sordi omanik või isik, kes vastutab paljundamiseks vajaliku liigi- ja sordiehtsa algmaterjali tootmise eest.

(3) Sordi esindaja või sordi säilitaja registreeritakse Taimetoodangu Inspektsioonis.

§ 6. Sordileht

(1) Sordileht on põllumajandusministri määrusega kinnitatud Eestis turustamisotstarbel paljundamiseks ja müügiks lubatud sortide nimekiri.

(2) Sort võetakse sordilehte, kui see:

1) on eristatav, ühtlik ja püsiv;

2) omab küllaldast majanduslikku viljelusväärtust;

3) sobib kasvatamiseks Eesti mullastiku- ja kliimatingimustes või sõltuvalt taimeliigist tehistingimustes ja

4) kannab nõuetekohast registreeritud sordinime.

(3) Sordi sordilehte võtmist võib taotleda sordi omanik, sordi esindaja või sordi säilitaja (edaspidi taotleja). Taotleja esitab Taimetoodangu Inspektsioonile vormikohase taotluse.

(4) Sort võetakse sordilehte, kui see on läbinud riiklikud registreerimis- ja majanduskatsed ning vastab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele. Riiklike registreerimis- ja majanduskatsete läbiviimise

korraldab Taimetoodangu Inspeksioon. Riiklike registreerimis- ja majanduskatsete läbiviimisega seotud otsesed kulud tasub taotleja talle esitatud arve alusel.

(5) Sordid, mis on võetud Euroopa Liidu sortide kataloogi või Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) sortide kataloogi, võetakse sordilehte, kui on täidetud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2 ja 3 sätestatud tingimused.

(6) Taotleja on kohustatud kindlustama käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud katsete läbiviimiseks vajaliku koguse seemne või paljundusmaterjali omal kulul kohaletoimetamise selleks ettenähtud kohta ja tähtajaks.

(7) Taotleja on kohustatud tagama sordilehte võetud sordi säilitamise kogu selle sordilehes hoidmise aja vältel.

(8) Sordilehte muudetakse vastavalt vajadusele pärast katsetulemuste selgumist hiljemalt järgneva aasta veebruarikuu jooksul.

(9) Sordilehte võetavate taimeliikide loetelu ja sortide sordilehte võtmise kord ning taotluse vorm kehtestatakse põllumajandusministri määрусega.

§ 7. Soovitatud sortide nimekiri

(1) Aiakultuuride kohta, mille sordid ei kuulu käesoleva seaduse §-s 6 sätestatud korras sordilehte võtmisele, võib koostada soovitatud sortide nimekirju.

(2) Soovitatud sortide nimekirja võetav sort peab vastama käesoleva seaduse § 6 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

(3) Tingimused, mis on toodud käesoleva seaduse § 6 lõike 2 punktis 1, loetakse täidetuks, kui sort on ametlikult registreeritud kas Eestis või mõnes välisriigis või kui see on võetud mõne välisriigi analoogilisse sortide loetellu, Euroopa Liidu sortide kataloogi või OECD sortide kataloogi. Käesoleva seaduse § 6 lõike 2 punktide 2 ja 3 rakendamisel on aluseks soovitatud sortide nimekirja koostaja korraldatud või läbiviidud majanduskatsete või sordi viljelusväärtust tõendavate katsete tulemused ja sordi viljelemisel saadud praktilised kogemused.

(4) Soovitatud sortide nimekirju võivad koostada põllumajandusministri sellekohast volitust omavad erialaliidud ja -organisatsioonid ning seemne või paljundusmaterjali tootmise või turustamisega tegelevad isikud. Sordi võib võtta soovitatud sortide nimekirja sordi omaniku, esindaja või säilitaja loal.

(5) Soovitatud sortide nimekirja koostaja on kohustatud tagama nimekirja võetud sordi säilitamise kogu selle nimekirjas hoidmise aja vältel.

(6) Soovitatud sortide nimekirjad tuleb esitada Taimetoodangu Inspeksioonile.

§ 8. Sortide registreerimine

(1) Andmeid sortide kohta, mille sordilehte võtmist taotletakse või mis on sordilehte või soovitatud sortide nimekirja võetud, registreerib ja säilitab Taimetoodangu Inspeksioon vastavalt andmekogude seaduse (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552) §-le 38.

(2) Andmete kogumine, säilitamine ja väljastamine toimub vastavalt käesolevale seadusele ja andmekogude seadusele.

§ 9. Registreerimisele kuuluvad andmed

(1) Sordilehte võtmiseks taotletud sordi puhul kuuluvad registreerimisele järgmised andmed:

- 1) taotlus ja selle esitamise kuupäev;
- 2) sordi omaniku ja sordi esindaja või sordi säilitaja nimi ja aadress;
- 3) liigi nimetus ladina ja eesti keeles;
- 4) sordi nimi ja aretusnumber;
- 5) sordi lühikirjeldus;
- 6) riiklike registreerimiskatsete tulemused;
- 7) riiklike majanduskatsete tulemused.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 kuni 6 sätestatud andmed kuuluvad registreerimisele ka uute sortide esmakordse registreerimise taotlemisel, kui sordi omanik ei taotle sordikaitset.

(3) Sordilehte või soovitatud sortide nimekirja võetud sordi puhul kuuluvad registreerimisele järgmised andmed:

- 1) taotlus või soovitatud sortide nimekiri ja selle esitamise kuupäev;

- 2) sordi omaniku ja sordi esindaja või sordi säilitaja nimi ja aadress;
- 3) liigi nimetus ladina ja eesti keeles;
- 4) sordi nimi;
- 5) sordi ametlik kirjeldus;
- 6) riiklike registreerimiskatsete tulemused;
- 7) sordilehte võtmisele kuuluvate taimeliikide puhul riiklike majanduskatsete tulemused;
- 8) sordi puhul, mille seemne või paljundusmaterjali tootmiseks tuleb pidevalt kasutada teisi sorte selle koostisosadena, nende koostisosade loetelu;
- 9) sordi sordilehte või soovitatud sortide nimekirja võtmise aasta ja seal hoidmise kestus;
- 10) andmed sordi esindaja või sordi säilitaja volituste kohta koos viitega nimetatud volitusi tõendavale dokumendile;
- 11) muud sorti ja selle kasutusomadusi iseloomustavad andmed.

§ 10. Andmete avaldamine

- (1) Taimetoodangu Inspeksiooni ametlikus väljaandes Taimetoodangu Inspeksiooni Teataja avaldatakse:
 - 1) sordilehte võetud sortide loetelu;
 - 2) soovitatud sortide nimekirja võetud sortide loetelu;
 - 3) registreeritud sortide omanike ja esindajate või säilitajate nimed ja aadressid;
 - 4) otsused sordi sordilehest või soovitatud sortide nimekirjast kustutamise ja vastavates loeteludes tehtud muudatuste kohta;
 - 5) muud ametlikud teadaanded.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud väljaannet avaldatakse regulaarselt vastavalt avaldamisele kuuluva teabe laekumisele, kuid mitte harvem kui üks kord nelja kuu jooksul.

§ 11. Andmete säilitamine

Kõik registreeritud andmed ja nende registreerimise aluseks olnud dokumendid kuuluvad säilitamisele viie aasta jooksul, arvates sordi sordilehte võtmisest keeldumise kohta otsuse tegemise või sordi sordilehest või soovitatud sortide nimekirjast kustutamise päevast.

2. peatükk TEGEVUSLOA VÄLJASTAMINE

§ 12. Tegevusloa taotlemine ja väljastamise tingimused

(1) Isikud, kes soovivad tegelda seemne või paljundusmaterjali turustamisotstarbelise tootmise või pakendamise, peavad esitama Taimetoodangu Inspeksioonile vormikohase taotluse tegevusloa saamiseks. Isikud, kes soovivad tegelda kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelise tootmise või pakendamise, peavad esitama Metsakaitse- ja Metsauenduskeskusele vormikohase taotluse tegevusloa saamiseks. Põllu-, aia- ja metsakultuuride paljundusmaterjali tootmiseks ja pakendamiseks väljastatakse tegevuslube taimetervise registrisse kantud isikutele.

(2) Tegevusluba tootmiseks väljastatakse, kui taotleja käsutuses on:

- 1) maaalaldus, mis on vaba ohtlikest taimehaigustest ja -kahjuritest ning raskestitõrjutavatest umbrohtudest ning mille vahetus läheduses ei esine nimetatud haigusi, kahjureid ega umbrohke;
- 2) nõuetekohast maaharimist võimaldavad põllutöömasinad ning saagi koristamiseks vajalik tehnika ja kvalifitseeritud personal.

(3) Tegevusluba pakendamiseks väljastatakse, kui taotleja käsutuses on:

- 1) hooned, mis oma tehniliselt ja sanitaarhügieeniliselt seisundilt sobivad seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali töötlemiseks, pakendamiseks ja ladustamiseks;
- 2) nõuetekohast pakendamist võimaldav tehnika ja kvalifitseeritud personal.

(4) Igale tootmiseks tegevusloa saanud isikule kinnistatakse tootja number ja pakendamiseks tegevusloa saanud isikule kinnistatakse pakendaja number.

(5) Põllumajandusministri või keskkonnaministri määrusega kinnitatakse tegevusloa taotlemise vorm ja iga taimeliigi või taimeliikide grupi kohta ohtlikuks loetavad taimehaigused ja -kahjurid ning raskestitõrjutavatena käsitletavat umbrohud.

(6) Taimetoodangu Inspeksioon või Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus väljastab tegevusloa või teatab taotlejale tegevusloa väljaandmisest keeldumisest ühe kuu jooksul, alates taotluse laekumisest.

(7) Andmeid väljastatud tegevuslubade ja nende väljastamise aluseks olnud informatsiooni kohta registreerib Taimetoodangu Inspeksioon või Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus vastavalt andmekogude seaduse §-le 38. Taimetoodangu Inspeksioon ja Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus säilitavad kõiki tegevusloa saamiseks esitatud dokumente viie aasta jooksul, arvates taotluse esitamise päevast.

[RT I 2000, 29, 169- jõust. 17.04.2000]

§ 13. Tegevusloa taotlemiseks esitatavad andmed

(1) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmiseks väljastatava tegevusloa taotleja peab esitama järgmised andmed:

- 1) taotleja nimi, aadress ja kontaktandmed;
- 2) taotleja käsutuses oleva põllu või taimede kasvatamiseks sobiva maa-ala asukoht ja suurus;
- 3) taotleja käsutuses olevate põllutöömehhanismide ja seadmete loetelu ja tehniline iseloomustus;
- 4) taotleja käsutuses oleva toodetud seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali hoiustamis- ja töötlemiskoha asukoht ning lühiiseloomustus;
- 5) töötajate arv ja nende ametinimetused;
- 6) taimeliikide, tegevusloa väljaandja nõudel ka sortide loetelu, mille seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega soovitakse tegelda.

(2) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamiseks väljastatava tegevusloa taotleja peab esitama järgmised andmed:

- 1) taotleja nimi, aadress ja kontaktandmed;
- 2) pakendamiskoha aadress;
- 3) taotleja käsutuses olevate seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali töötlemiseks ja pakendamiseks ning ladustamiseks vajalike hoonete lühiiseloomustus;
- 4) taotleja käsutuses olevate seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali müügikonditsiooni viimiseks vajalike masinate ja seadmete loetelu ning nende tehniline iseloomustus;
- 5) töötajate arv ning nende ametinimetused;
- 6) taimeliikide, tegevusloa väljaandja nõudel ka sortide loetelu, mille seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamisega soovitakse tegelda.

3. peatükk SEEMNE, PALJUNDUS- JA KULTIVEERIMISMATERJALI TOOTMINE

§ 14. Tootmise nõuded

(1) Turustamisotstarbel võib seemet, paljundus- ja kultiveerimismaterjali toota isik, kellele on käesoleva seaduse § 12 kohaselt väljastatud tegevusloa tootmiseks. Kaitsealuse sordi seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootjal peab olema ka sordi omaniku või esindaja Taimetoodangu Inspektsioonis registreeritud luba.

(2) Kui tootmiseks väljastatud tegevusloa omanik soovib tegelda teiste taimeliikide seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega, kui need, mille tootmiseks tal on tegevusloa, tuleb taotleda uus tegevusloa.

(3) Toodetud seemnepartiid, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiid, mis võivad põhjustada ohtlike taimehaiguste või -kahjurite või rasketistõrjutavate umbrohtude levikut või tekitada muul moel kahju ümbritsevale keskkonnale või inimeste või loomade tervisele, kuuluvad järelevalveasutuse otsusel tootja kulul hävitamisele.

(4) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmisega tegelevad isikud peavad pidama oma tegevuse kohta täpset arvestust. Seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali tootmise, sertifitseerimise ja turustamisega seonduvaid dokumente tuleb säilitada vähemalt kuus aastat.

(5) Seemne või paljundusmaterjali tootmist on õigus korraldada sordi omanikul, esindajal või säilitajal.

(6) Sordilehte võtmisele kuuluvate taimeliikide puhul on lubatud turustamisotstarbel toota ainult sordilehte võetud sortide seemet või paljundusmaterjali.

(7) Kui taimeliigi paljundamisel kasutatakse mikropaljundamise tehnoloogiaid, võib turustamisotstarbel paljundusmaterjali toota akrediteeritud laboratoorium sordi omaniku, esindaja või säilitajaga sõlmitud lepingu alusel ja neilt saadud algmaterjalist. Kui sordi säilitajaks on akrediteeritud laboratoorium, võib paljundusmaterjali tootmisel kasutada laboratooriumi enda säilitatud algmaterjali. Toodetud paljundusmaterjal peab vastama kehtestatud kvaliteedinõuetele, olema liigi- ja sordiehtne ning liigi- ja sordipuhas. Paljundusmaterjali tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja korra kehtestab põllumajandusminister, kultiveerimismaterjali tootmisega tegelevate laboratooriumide akrediteerimise tingimused ja korra kehtestab keskkonnaminister.

(8) Hübrüidsortide ja pookealuste puhul kehtivad käesolevas paragrahvis sätestatud nõuded kõigi seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavate ristlusvanemate ja sordi koostisosade tootmisel.

(9) Metsapuude seemne tootmiseks tuleb kasutada plusspuude registrisse kantud puude kultiveerimismaterjali.

4. peatükk

SEEMNE, PALJUNDUS- JA KULTIVEERIMISMATERJALI SERTIFITSEERIMINE JA KONTROLL

§ 15. Seeme, paljundus- ja kultiveerimismaterjali sertifitseerimine

(1) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimisena käsitletakse selle põlvnemise, liigi- ja sordiehtsuse ning liigi- ja sordipuhtuse tuvastamist Taimetoodangu Inspeksiooni poolt, selle laboratoorset analüüsimist Taimse Materjali Kontrolli Keskuse akrediteeritud laboratooriumi poolt ning sertifitseeritud seemne ja paljundusmaterjali müügapakendi sulgemist Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalve all. Kultiveerimismaterjali sertifitseerimisena käsitletakse kehtestatud kvaliteedinõuetele vastavuse kontrollimist akrediteeritud laboratooriumi poolt ning sertifitseeritud kultiveerimismaterjali müügapakendi sulgemist Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse järelevalve all.

(2) Sertifitseeritud seemne- või paljundusmaterjalipartiile väljastab Taimetoodangu Inspeksioon ja sertifitseeritud kultiveerimismaterjalipartiile Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus sertifitseerimist tõendava dokumendi.

(3) Sertifitseerimisele kuulub ainult sertifitseeritavate taimeliikide loetellu ja sordilehte või soovitatud sortide nimekirja võetud põllu- ja aiakultuuride sortide seeme ja paljundusmaterjal ning sertifitseeritavate taimeliikide loetellu võetud metsataimede kultiveerimismaterjal.

(4) Sertifitseerimisele kuuluva hübriidsordi puhul peavad kõik seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavad ristlusvanemad ja sordi koostisosad olema sertifitseeritud.

(5) Seemne ja paljundusmaterjali sertifitseerimist korraldab sordi omaniku, esindaja või säilitaja taotluse alusel Taimetoodangu Inspeksioon. Kultiveerimismaterjali sertifitseerimist korraldab kultiveerimismaterjali tootmise või turustamisega tegeleva isiku taotluse alusel Metsakaitse- ja Metsauenduskeskus.

(6) Sertifitseerimisele kuuluvate põllu- ja aiakultuuride taimeliikide loetelu kehtestatakse põllumajandusministri määrusega ja sertifitseerimisele kuuluvate metsataimede liikide loetelu kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.

§ 16. Muu seeme, paljundus- ja kultiveerimismaterjal

(1) Turustatava sertifitseerimisele mittekuuluvate taimeliikide ja sortide seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali vastavust kehtivatele nõuetele kontrollib tootja või turustaja.

(2) Hübriidsordi puhul kehtivad käesolevas paragrahvis sätestatud nõuded kõigi seemne või paljundusmaterjali tootmiseks kasutatavate ristlusvanemate ja sordi koostisosade suhtes.

(3) Muule seemnele või paljundusmaterjalile esitatavad kvaliteedinõuded taimeliigi või taimeliikide grupi kohta kehtestatakse põllumajandusministri määrusega, muule kultiveerimismaterjalile esitatavad kvaliteedinõuded kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.

5. peatükk

SEEMNE, PALJUNDUS- JA KULTIVEERIMISMATERJALI PAKENDAMINE

§ 17. Pakendamise nõuded

(1) Turustamisotstarbel võib seemet, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendada ainult käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud tegevusloa omanik. Kaitsealuse sordi seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali pakendajal peab olema ka sordi omaniku või esindaja Taimetoodangu Inspeksioonis registreeritud luba.

(2) Kui tegevusloa omanik soovib tegelda muude taimeliikide või sortide seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamisega, kui need, mille pakendamiseks talle on väljastatud luba, tuleb taotleda uus tegevusluba.

(3) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali pakendamisega tegelevad isikud peavad pidama oma tegevuse kohta täpset arvestust ja säilitama pakendamist käsitlevaid dokumente vähemalt kolm aastat.

(4) Sertifitseeritud seemne ja paljundusmaterjali pakendamine, müügapakendite sulgemine ja markeerimine peab toimuma Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalve all. Sertifitseeritud kultiveerimismaterjali pakendite sulgemine ja markeerimine peab toimuma Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse järelevalve all.

(5) Seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii vastavuse eest selle kvaliteeti tõendavates dokumentides näidatule ja müügipakendi sisu vastavuse eest etiketil märgitule vastutab pakendaja.

(6) Vastava taotluse alusel on Taimetoodangu Inspeksioonil õigus väljastada luba pakendamata sertifitseeritud seemne müügiks selle lõpptarbijale. Nii müüja kui lõpptarbija peavad esitama Taimetoodangu Inspeksioonile andmed tehingu objektiks olnud seemne koguste ja kategooriate kohta, oma nime ja aadressi.

§ 18. Pakendi märgistamine ja kvaliteeti tõendavad dokumendid

(1) Sertifitseeritud seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali müügipakend peab olema varustatud nõuetekohase etiketiga või taimepassiga. Põllu- ja aiakultuuride puhul võib etiketil nõutava informatsiooni trükkida etiketi vormi kohaselt pakendile Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalve all. Geneetilisel muundatud sordi seemne või paljundusmaterjali müügipakendi etiketil peavad olema tähed GMO. Geneetilisel muundatud organismide kasutamist reguleeritakse eriseadusega.

(2) Sertifitseeritud seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii peab olema varustatud kehtiva sertifitseerimist tõendava dokumendiga.

(3) Muu seemne- või paljundusmaterjalipartii peab olema varustatud nõuetekohase etiketi või tootekirjeldusega, millel tuleb eraldi kajastada taimepassil nõutud andmed. Põllumajandusministri määrusega kehtestatakse taimeliikide loetelu, mille seemne- või paljundusmaterjalipartii peab olema varustatud etiketiga, ja taimeliikide loetelu, mille seemne- või paljundusmaterjalipartii peab olema varustatud tootekirjeldusega. Keskkonnaministri määrusega kehtestatakse taimeliikide loetelu, mille kultiveerimismaterjalipartii peab olema varustatud etiketiga.

(4) Muu seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii peab olema varustatud selle päritolu, liigilisust või sordilisust, sätestatud juhtudel nii liigilisust kui sordilisust, ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(5) Kui seemet või paljundusmaterjali on töödeldud mingi kemikaaliga või on seda soovitatud töödelda, peab sellekohane teave olema ära toodud etiketil kas pakendi peal või selle sees.

(6) Seemne või paljundusmaterjali pakendamisel, müügipakendite sulgemisel ja markeerimisel esitatavad nõuded ja tingimused ning pakendamata seemne müügiloa väljaandmise kord ja nõutavate sertifitseerimist või kontrollimist kinnitavate dokumentide ja etikettide vorm ja sisu taimeliigi või taimeliikide grupi kohta kehtestatakse põllumajandusministri määrusega. Kultiveerimismaterjali pakendamisel, müügipakendite sulgemisel ja markeerimisel esitatavad nõuded ja tingimused ning nõutavate sertifitseerimist või kontrollimist kinnitavate dokumentide ja etikettide vorm ja sisu kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.
[RT I 2000, 29, 169- jõust. 17.04.2000]

6. peatükk SEEMNE, PALJUNDUS- JA KULTIVEERIMISMATERJALI IMPORT JA EKSPORT

§ 19. Importimise nõuded

(1) Enne seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii importimist tuleb importijal taotleda põllu- ja aiakultuuride puhul Taimetoodangu Inspeksioonilt, metsataimede puhul Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuselt impordiluba selle partii importimiseks. Impordiloo saamise aluseks on käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud sertifitseerimist või kvaliteeti tõendav dokument ja eksportivas riigis riiklikku järelevalvet teostava asutuse väljastatud fütosanitaarne sertifikaat, taimepass või nende koopia. Importida ei tohi keelatud toimeaineid sisaldava taimekaitsevahendiga töödeldud seemet ega taimset paljundusmaterjali.

(2) Sordilehte võtmisele kuuluvate liikide puhul on lubatud importida ainult sordilehte võetud sortide seemet ja paljundusmaterjali. See piirang ei kehti seemne ja paljundusmaterjali importimisel sordiaretuse, teadusliku uurimistöö või riiklike katsete läbiviimise eesmärgil.

(3) Kui seemne või paljundusmaterjali importija ei ole sordi esindaja, on ta kohustatud kaks nädalat enne kavandatavat importi teatama sordi esindajale, missuguse taimeliigi ja sordi seemet või paljundusmaterjali ning kui suures koguses tal on plaanis importida.

(4) Turustamiseks ettenähtud imporditud seeme, paljundus- ja kultiveerimismaterjal peavad olema pakitud. Pakend peab olema varustatud käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 või 3 sätestatud etiketi või tootekirjeldusega. Imporditud seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii peab sertifitseerimisele kuuluvate taimeliikide korral olema varustatud kas Rahvusvahelise Seemnekontrolli Assotsiatsiooni (ISTA) sertifikaadiga, OECD sertifikaadiga või eksportivas riigis riiklikku järelevalvet teostava asutuse väljastatud sertifitseerimist

tõendava dokumendiga, muude taimeliikide korral eksportivas riigis riiklikku järelevalvet teostava asutuse väljastatud kvaliteeti tõendava dokumendiga, ja vastama Eestis kehtestatud nõuetele.

(5) Seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali impordiga tegelevad isikud peavad pidama oma tegevuse kohta täpset arvestust ja säilitama importimisega seotud dokumente vähemalt kolm aastat.
[RT I 2000, 29, 169- jõust. 17.04.2000]

§ 20. Impordijärelevalve

(1) Järelevalvet seemne või paljundusmaterjali impordi üle teostab Taimetoodangu Inspeksioon koostöös Maksu- ja Tolliametiga. Järelevalvet kultiveerimismaterjali impordi üle teostab Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus koostöös Maksu- ja Tolliametiga. Maksu- ja Tolliamet kontrollib käesoleva seaduse § 19 lõikes 1 sätestatud impordiloa olemasolu.

(2) Imporditud seemnepartiist, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiist võidakse järelevalveasutuse otsusel võtta kontrollproov, mille analüüsimisel kontrollitakse seemnepartiit, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiit vastavust Eestis kehtestatud kvaliteedinõuetele.

(3) Eestis kehtestatud nõuetele mittevastav imporditud seemnepartiit, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiit, mis on järelevalveasutuse otsusel määratud tagasisaatmisele, kuulub tagasisaatmisele importija kulul, kui importija ja eksportija vahelises lepingus ei ole sätestatud teisiti.

(4) Imporditud seemnepartiit, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiit, mis võib põhjustada ohtlike taimehaiguste või -kahjurite või raskestitõrjutavate umbrohtude levikut või tekitada muul moel kahju ümbritsevale keskkonnale või inimeste või loomade tervisele, kuulub järelevalveasutuse otsusel tagasisaatmisele või hävitamisele importija kulul.

(5) Seemne ja paljundusmaterjali importimisele esitatavad nõuded kehtestatakse põllumajandusministri määrusega. Kultiveerimismaterjali importimisele esitatavad nõuded kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.
[RT I 2003, 88, 591- jõust. 01.01.2004]

§ 21. Eksportimise nõuded

(1) Eestis kaitse alla võetud sortide seemet ja paljundusmaterjali tohib eksportida ainult sordi omaniku loal. Eksportija peab üks nädal enne eksportimise alustamist esitama Taimetoodangu Inspeksioonile sordi omanikult saadud loa ja teatise, milles on märgitud eksportija nimi, aadress, kontaktandmed ning eksporditava sordi nimetus ja eksporditav seemne või paljundusmaterjali kogus.

(2) Kultiveerimismaterjali eksportija peab üks kuu enne eksportimise alustamist esitama Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskusele teatise, milles on märgitud eksportija nimi, aadress, kontaktandmed ning eksporditava taimeliigi nimetus ja eksporditav kogus.

(3) Eestis haruldaste taimeliikide kultiveerimismaterjali eksport on keelatud. Haruldaste taimeliikide loetelu, mille kultiveerimismaterjali eksport on keelatud, kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.

7. peatükk SEEMNE, PALJUNDUS- JA KULTIVEERIMISMATERJALI TURUSTAMINE

§ 22. Turustamise nõuded

(1) Käesolevas seaduses käsitletakse seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamisena selle müügiks pakkumist, mis tahes muul viisil ostjale kättesaadavaks tegemist, müümist või muul viisil üleandmist.

(2) Sordilehte võtmisele kuuluvate taimeliikide puhul on lubatud turustada ainult sordilehte võetud sortide seemet ja paljundusmaterjali.

(3) Sertifitseerimisele kuuluvate taimeliikide ja sortide turustatav seemnepartiit, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiit peab olema sertifitseeritud ja varustatud sertifitseerimist tõendava dokumendiga.

(4) Turustatav muu seemnepartiit, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiit peab olema varustatud selle päritolu, liigilisust, kui nõutud, ka sordilisust, ja kvaliteeti tõendava dokumendiga.

(5) Seemne kiiremini kättesaadavaks muutmiseks võib käesoleva seaduse § 18 lõikes 2 märgitud sertifitseerimist tõendava dokumendi asendada seemne kvaliteeti kinnitava analüüsiteatega tingimusel, et tegemist on seemne lõpptarbijaga ja et pärast lõplikku kvaliteedi määramist edastatakse kauba saajale nõutav sertifitseerimist tõendav dokument.

(6) Turustatav seeme, paljundus- või kultiveerimismaterjal peab olema nõuetekohaselt pakitud, pakend peab olema varustatud käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 või 3 sätestatud nõuetekohase etiketi või tootekirjeldusega.

(7) Kui turustatav seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii võib põhjustada ohtlike taimahaiguste või -kahjurite või raskestitõrjutavate umbrohtude levikut või tekitada muul moel kahju ümbritsevale keskkonnale või inimeste või loomade tervisele, kuulub partii järelevalveasutuse otsusel hävitamisele partii omaniku kulul.

(8) Seemne, paljundus- ja kultiveerimismaterjali turustamisega tegelevad isikud peavad pidama oma tegevuse kohta täpset arvestust. Turustatud seemet, paljundus- või kultiveerimismaterjali käsitlevaid dokumente tuleb säilitada vähemalt kolm aastat.

(9) Seemne või paljundusmaterjali turustamisel kehtivad kvaliteedinõuded taimeliigi või taimeliikide grupi kohta kehtestatakse põllumajandusministri määrusega. Kultiveerimismaterjali turustamisel kehtivad kvaliteedinõuded kehtestatakse keskkonnaministri määrusega.

8. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 23. Riiklik järelevalve ja selle korraldamine

(1) Järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetest kinnipidamise üle teostab seemne ja paljundusmaterjali osas Põllumajandusministeerium Taimetoodangu Inspeksiooni ning kultiveerimismaterjali osas Keskkonnaministeerium Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse kaudu.

(2) Taimetoodangu Inspeksiooni inspektoril või Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse direktoril või inspektoril on õigus kontrollida:

- 1) seemnepõldudele või paljundus- või kultiveerimismaterjali kasvukohtadele kehtestatud nõuetest kinnipidamist ja nende vahetus läheduses asuvaid maavaldusi ohtlike taimahaiguste ja -kahjurite või raskestitõrjutavate umbrohtude esinemise tuvastamiseks;
- 2) seemnepõllu rajamiseks kasutatavat seemet või paljundamise algmaterjaliks kasutatavat paljundus- või kultiveerimismaterjali ning selle kvaliteeti tõendavaid dokumente;
- 3) seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali müügikohti, turustatavat seemet, paljundus- või kultiveerimismaterjali ning selle saatedokumente;
- 4) seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmis-, töötlemis-, pakendamise- ja ladustamiskohti;
- 5) andmeid seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmise kohta ning dokumente ja arvestust pakendamise, turustamise ja impordi üle.

(3) Taimetoodangu Inspeksiooni inspektoril või Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse direktoril või inspektoril on õigus:

- 1) võtta tasuta kontrollproove seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali kvaliteedi määramiseks või sordi säilitamise kontrollimiseks;
- 2) käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide või muude seda valdkonda reguleerivate õigusaktide rikkumise avastamisel teha kohustuslik ettekirjutus ja keelata seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamine, näidates ära sellise seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali edasise kasutamise võimalused;
- 3) kui ametlikult võetud kontrollproovi analüüsimise tulemusena selgub, et seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii ei vasta turustatavale seemnele, paljundus- või kultiveerimismaterjalile kehtestatud kvaliteedinõuetele, teha kohustuslik ettekirjutus ja keelata seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamine, näidates ära sellise seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii edasise kasutamise võimalused;
- 4) kui imporditud seemnepartiist, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiist ametlikult võetud kontrollproovi analüüsimise tulemusena selgub, et see ei vasta turustatavale seemnele või paljundus- või kultiveerimismaterjalile kehtestatud nõuetele, teha kohustuslik ettekirjutus ja nõuda partii tagasisaatmist või näidata ära selle edasise kasutamise võimalused;
- 5) teha kohustuslik ettekirjutus ja nõuda seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii hävitamist vastavalt keskkonnakaitse eeskirjadele, kui selle kasutamine võib soodustada ohtlike taimahaiguste või -kahjurite või raskestitõrjutavate umbrohtude levikut või tekitada muul moel kahju ümbritsevale keskkonnale.

(4) Ettekirjutuse tegemisel tuleb ära näidata ettekirjutuse teinud inspektori või volitatud isiku nimi ja ametikoha täpne nimetus, ettekirjutuse tegemise tinginud asjaolud koos viitega vastava seaduse või selle alusel vastuvõetud õigusakti sättele ning ettekirjutuse täitmise tähtaeg.

§ 24. Avastatud puuduste kõrvaldamine

(1) Kui järelevalve käigus avastatud puudusi seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali turustamisel saab kõrvaldada, on Taimetoodangu Inspeksiooni inspektorid ja Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse direktor ja inspektorid kohustatud ettekirjutuses kehtestama puuduste kõrvaldamise tähtaja.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud seemnepartiid, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartiid kuuluvad eraldi tähistamisele.

(3) Müügikeeld tunnistatakse kehtetuks, kui puudused on tähtaegselt kõrvaldatud.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 25. Taimetoodangu Inspeksiooni ja Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuseõigused ja kohustused

(1) Taimetoodangu Inspeksiooni peadirektoril ja Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse direktoril on õigus: 1) tunnistada kehtetuks käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud tegevusluba tootmiseks või pakendamiseks, kui selgub, et esitatud nõuded ei ole täidetud;

2) avalikustada teostatud kontrolli tulemusi ning informeerida kaitsealuse sordi omanikku, esindajat või säilitajat toodetud seemne või paljundusmaterjali kasvupinna ja sertifitseeritud seemne või paljundusmaterjali koguse kohta;

3) viia sertifitseeritud seemnepartii, samuti paljundus- või kultiveerimismaterjalipartii üle madalamasse kategooriasse, kui kontrollimisel selgub, et partii ei vasta käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele või käesolevas seaduses nõutud dokumentides märgitule;

4) keelata seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootmine ja turustamine, kui sertifitseeritavate taimeliikide sortide seemne või paljundusmaterjali puhul on kindlaks tehtud, et sort ei ole eristatav, ühtlik ja püsiv või kui kultiveerimismaterjali paljundamise algmaterjal ei vasta kehtestatud nõuetele;

5) teha käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetest kinnipidamise üle järelevalve teostamisel koostööd teiste ametkondade esindajatega.

(2) Taimetoodangu Inspeksiooni inspektoritel ja Taimetoodangu Inspeksiooni peadirektori volitatud isikutel ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse direktoril ja inspektoritel ning Metsakaitse- ja Metsauenduskeskuse direktori volitatud isikutel on keelatud avaldada neile ametikohuste täitmisel teatavaks saanud konfidentsiaalset informatsiooni seemne, paljundus- või kultiveerimismaterjali tootjate, pakendajate või turustajate majandusliku seisundi kohta või nende ärisaladusi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõige 2 ei laiene andmete avaldamisele riigiasutustele seadustes ettenähtud juhtudel ning tingimustel.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

9. peatükk VASTUTUS

§ 25¹. Seemne ja taimse paljundusmaterjali käitlemise nõuete rikkumine

(1) Seemne või taimse paljundusmaterjali tootmise, sertifitseerimise, kontrolli, pakendamise, müügipakendi markeerimise, turustamise, sisseveo või muude käitlemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 30 000 krooni.

(3) Taimetoodangu Inspeksioon või Keskkonnainspeksioon või kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud väärtegude toimepanemise vahetuks objektiks olnud eseme konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku (RT I 2001, 61, 364) §-le 83.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 25². Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud väärtegudele kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313) sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on:

1) Taimetoodangu Inspeksioon;

2) Keskkonnainspeksioon.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 26-28. [Kehtetud - RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

10. peatükk

MUUDATUSED VARASEMATES ÕIGUSAKTIDES JA SEADUSE RAKENDAMINE

§ 29-30. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 31. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 1998. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 12 lõikeid 1 ja 4, § 14 lõikeid 1, 4 ja 7, § 16 lõiget 1 ja § 17 lõiget 1 ei rakendata 1998. aastal ja varem toodetud seemnepartiide, samuti paljundus- ja kultiveerimismaterjalipartiide suhtes.

(3) Kõrreliste heintaimede liikide ja sortide osas, mida imporditakse ja turustatakse seemneseaduse ja tingimused, etnendesortidega on rajatud Eestis põldkatsed, rakendatakse käesolevat seadust alates 2000. aasta 1. jaanuarist.

(4) Käesoleva seaduse § 15 lõiget 2 ja 6, § 17 lõikes 4, § 18 lõiget 2 ja 3 ning § 22 lõiget 3 ja 6 sätestatud nõudeid rakendatakse alates 1999. aasta 1. juulist.